2020 no. 145

AFKONDIGINGSBLAD VAN ARUBA

LANDSVERORDENING van 24 september 2020 houdende regels inzake de taken, samenstelling, inrichting en bevoegdheden van de Ombudsman (Landsverordening Ombudsman)

Uitgegeven, 29 september 2020

De minister van Justitie,
Veiligheid en Integratie,

A.C.G. Bikker

IN NAAM VAN DE KONING!

DE GOUVERNEUR van Aruba, wnd.

In overweging genomen hebbende:

dat het in het belang van een goed functioneren van de Ombudsman wenselijk is regels te stellen over zijn benoeming, taken en werkzaamheden, alsmede over de daarmee samenhangende aangelegenheden;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Hoofdstuk I
Algemeen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
   bestuursorgaan: een persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed, met uitzondering van:
   - 1°. de wetgevende macht;
   - 2°. de Staten;
   - 3°. de Algemene Rekenkamer;
   - 4°. de Raad van Advies;
   - 5°. de Ombudsman;
   - 6°. de Kinderombudsman;

7°. onafhankelijke, bij de Staatsregeling van Aruba of bij landsverordening ingestelde organen die met rechtspraak zijn belast, voor zover het die rechtspraak betreft.

instelling:
1°. bestuursorgaan;
2°. publiekrechtelijke rechtspersoon;
3°. nutsbedrijf;
4°. privaatrechtelijke organisatie die een taak van algemeen belang uitvoert en uit dien hoofde een bijdrage uit de landskas ontvangt;
5°. privaatrechtelijke organisatie belast met een taak jegens jeugdigen op het terrein van onderwijs, jeugdhulp, kinderopvang of gezondheidszorg.

werknemer: een ieder die werkzaam is onder de verantwoordelijkheid van een instelling, ook na beëindiging van de werkzaamheden.

jeugdige: een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

2. Een gedraging van een werknemer, verricht in de uitoefening van zijn functie, wordt aangemerkt als een gedraging van de instelling onder wiens verantwoordelijkheid hij werkzaam is.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de instellingen, bedoeld in het eerste lid, nader worden aangeduid. Een zodanig landsbesluit wordt niet vastgesteld, dan nadat de Staten gedurende veertien kalenderdagen in de gelegenheid zijn gesteld om kennis te nemen van het concept ervan en hun wensen en bezwaren ter kennis van de minister, belast met algemene zaken, te brengen.

Hoofdstuk II
De Ombudsman

Artikel 2

1. Onverminderd artikel IV.8a van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) heeft de Ombudsman tot taak als onafhankelijke en onpartijdige instantie te bevorderen dat:
   a. burgers op een behoorlijke wijze door instellingen bejegend worden;
   b. jeugdigen op een behoorlijke wijze door instellingen bejegend worden;
   c. de rechten van jeugdigen geëerbiedigd worden;
   d. de rechten van de mens geëerbiedigd worden.
2. De Ombudsman, de Kinderombudsman en het personeel van het bureau zijn wat de taakuitoefening betreft niet ondergeschikt aan een orgaan.

Artikel 3

1. Ter uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2, eerste lid, is de Ombudsman bevoegd om:
   a. voorlichting en informatie te geven over behoorlijkheidsnormen welke door de instellingen in acht genomen dienen te worden;
   b. uit eigen beweging of op schriftelijk verzoek van een minister of de Staten advies te geven aan een minister of de Staten over onderwerpen die direct of indirect betrekking hebben op het werkterrein van de Ombudsman;
   c. uit eigen beweging of op verzoek te onderzoeken of een instelling zich in een bepaalde aangelegenheid jegens een of meer natuurlijke personen of rechtspersonen onbehoorlijk heeft gedragen, en een oordeel uit te spreken over de behoorlijkheid van de onderzochte gedragingen;
   d. te rapporteren en aanbevelingen te geven over het naleven van behoorlijkheidsnormen.

2. De Ombudsman stelt behoorlijkheidsnormen vast, die leidend zijn bij de beoordeling van de gedragingen van instellingen jegens burgers.
3. De Ombudsman draagt zorg voor de openbaarmaking van de behoorlijkheidsnormen, bedoeld in het tweede lid, en dat deze algemeen verkrijgbaar zijn.

Artikel 4

1. De Kinderombudsman is belast met de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen b en c.
2. De Kinderombudsman is bevoegd om:
   a. voorlichting en informatie te geven over de rechten van jeugdigen;
   b. uit eigen beweging of op schriftelijk verzoek van een minister of de Staten advies te geven aan een minister of de Staten over onderwerpen die direct of indirect betrekking hebben op de rechten van jeugdigen;
   c. uit eigen beweging of op verzoek te onderzoeken of een instelling zich in een bepaalde aangelegenheid jegens een of meer jeugdigen onbehoorlijk heeft gedragen, en een oordeel uit te spreken over de behoorlijkheid van de onderzochte gedragingen;
   d. toe te zien op de wijze waarop klachten van jeugdigen of hun wettelijke vertegenwoordigers over instellingen door de daartoe bevoegde instanties, niet zijnde de Ombudsman, worden behandeld;
   e. te rapporteren en aanbevelingen te geven over de bescherming van de rechten van jeugdigen.
3. Bij de uitvoering van zijn taken houdt de Kinderombudsman zoveel mogelijk rekening met alle wettelijke regelingen en de voor Aruba geldende internationale regelingen die van toepassing zijn op jeugdigen.
4. De behoorlijkheidsnormen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, zijn leidend bij de beoordeling van gedragingen van instellingen jegens jeugdigen.

Artikel 5

1. De benoeming van de Ombudsman door de Staten geschiedt op een voordracht die daartoe in gezamenlijk overleg is opgemaakt door de voorzitter van de Raad van Advies, de voorzitter van de Algemene Rekenkamer en de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, bevattende de namen van ten minste drie personen.
2. Voor benoeming als Ombudsman komen slechts in aanmerking personen die:
   a. blijk hebben gegeven van bekwaamheid op het gebied van wetgeving, bestuur of rechtspraak, dan wel van bijzondere deskundigheid in aangelegenheden die de wetgeving, het bestuur of de rechtspraak raken;
   b. ingezetene zijn van Aruba;
   c. de Nederlandse nationaliteit bezitten;
   d. een goede beheersing hebben van de officiële talen van Aruba;
   e. meerderjarig zijn; en
   f. voldoen aan een door de Staten vastgestelde profielschets.
3. De profielschets, bedoeld in het tweede lid, onderdeel f, wordt vooraf door de Ombudsman in de Landscourant van Aruba en op elektronische wijze algemeen bekend gemaakt.
4. In het geval van een vacature wordt deze door de Ombudsman zo spoedig mogelijk bekendgemaakt op elektronische wijze alsmede door plaatsing van deze vacature in ten minste drie lokale dagbladen. De bekendmaking van een vacature wordt voorzien van de profielschets, bedoeld in het tweede lid, onderdeel f.
5. Indien de Staten voornemens zijn de Ombudsman te herbenoemen, kunnen de Staten bepalen dat het eerste lid buiten toepassing blijft.

Artikel 6

1. De Staten ontslaan de Ombudsman bij het bereiken van de leeftijd van 70 jaar.

2. De Staten ontslaan de Ombudsman voorts:
   a. indien hij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens een misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zodanige uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
   b. indien hij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surseance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld;
   c. indien hij een ambt of betrekking aanvaardt, die op grond van artikel IV.8b, vierde of zesde lid, van de Staatsregeling van Aruba onverenigbaar is met het zijn ambt;
   d. indien hij geen ingezetene van Aruba meer is;
   e. indien hij het Nederlanderschap verliest.
3. De Staten kunnen de Ombudsman, de Raad van Advies gehoord, ontslaan:
   a. indien hij wegens ziekte blijvend ongeschikt is geworden voor het vervullen van zijn ambt;
   b. wanneer hij naar het oordeel van de Staten door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen.
4. Indien het voornemen bestaat de Ombudsman te ontslaan, anders dan het geval, bedoeld in het eerste lid, wordt hij in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze kenbaar te maken.

Artikel 7

1. De Staten schorsen de Ombudsman indien:
   a. er tegen hem een ernstig vermoeden bestaat van feiten en omstandigheden die tot ontslag op grond van artikel 6, tweede lid, onderdelen a of b, kunnen leiden;
   b. hij zich in voorlopige hechtenis bevindt;
   c. hij bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;

   d. hij onder curatele is gesteld, surseance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld ingevolge een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak.
2. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, eindigt de schorsing na drie maanden. De Staten kunnen de getroffen maatregel telkens voor ten hoogste drie maanden verlengen.
3. Indien het voornemen bestaat de Ombudsman te schorsen, wordt hij in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze kenbaar te maken.
4. De schorsing wordt door de Staten opgeheven zodra de grond voor de maatregel is vervallen.
5. De Staten kunnen bij de beslissing waarbij de Ombudsman wordt geschorst bepalen dat tijdens de duur van de schorsing geen salaris of slechts een gedeelte van het salaris zal worden genoten. In het laatste geval wordt het gedeelte dat zal worden genoten vastgesteld.
6. Indien de schorsing anders dan door ontslag is geëindigd, kunnen de Staten beslissen dat het niet genoten salaris alsnog geheel of gedeeltelijk zal worden uitbetaald. In het laatste geval wordt het gedeelte dat zal worden uitbetaald vastgesteld.

Artikel 8

1. De Ombudsman vervult geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn ambt of op de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
2. De Ombudsman stelt de Staten in kennis van de betrekkingen die hij buiten zijn ambt vervult. Zo mogelijk geschiedt de kennisgeving zodra het voornemen bestaat tot het gaan vervullen van de betrekking.
3. Bij een kennisgeving als bedoeld in het tweede lid, eerste volzin, worden de volgende gegevens overgelegd:
   a. een korte omschrijving van de betrekking alsmede het soort bedrijf of instantie waar de betrekking wordt vervuld;
   b. de naam van het bedrijf of de instantie waar de betrekking wordt vervuld;

c. of de betrekking bezoldigd of onbezoldigd is;
d. het tijdstip van aanvang en beëindiging van vervulling van de betrekking;
e. de omvang van de betrekking in uren per maand; en
f. indien de betrekking bezoldigd is, de hoogte van de bezoldiging.

4. De Ombudsman draagt zorg dat de betrekkingen die hij buiten zijn ambt vervult openbaar worden gemaakt.

Artikel 9

1. Echtgenoten, geregistreerde partners, levenspartners of bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad kunnen niet tezamen Ombudsman, substituut-ombudsman, secretaris of adjunct-secretaris zijn.
2. Indien het huwelijk of partnerschap eerst wordt aangegaan na de benoeming of indienststelling, legt de jongste in leeftijd zijn ambt of functie neer.
3. In geval van opkomende aanverwantschap na de benoeming legt degene, door wiens huwelijk of partnerschap de aanverwantschap ontstaat, zijn ambt of functie neer.
4. De aanverwantschap houdt op door de ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk of het eindigen van het partnerschap, dat haar veroorzaakte.
5. De Ombudsman of substituut-ombudsman die ingevolge het tweede of derde lid zijn ambt niet kan behouden, dient zijn ontslag in bij gebreke waarvan hij door de Staten wordt ontslagen.
6. De secretaris of adjunct-secretaris die ingevolge het tweede of derde lid zijn functie niet kan behouden, dient zijn ontslag in bij gebreke waarvan hij door de Ombudsman wordt ontslagen.

Artikel 10

1. De bezoldiging van de Ombudsman is gelijk aan de bezoldiging van een lid van de Staten conform de Landsverordening voorzieningen politieke ambtsdragers (AB 2010 no. 90).

2. De toelagen van de Ombudsman zijn gelijk aan de toelagen die gelden voor een lid van de Staten conform de Landsverordening voorzieningen politieke ambtsdragers.
3. Het genot van de bezoldiging vangt aan met de datum van ingang van de benoeming en eindigt met de dag van overlijden of de dag voorafgaand aan de datum van ingang van het ontslag van de Ombudsman.
4. Voor het opbouwen van pensioen en de aanspraak daarop is de Landsverordening voorzieningen gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden (AB 2010 no. 91) van overeenkomstige toepassing op de Ombudsman, met dien verstande dat de Ombudsman geen aanspraak heeft op een uitkering bij wijze van pensioen gedurende de uitoefening van het ambt van Ombudsman.
5. Voor de overige rechten en plichten van de Ombudsman, die deel uitmaken van zijn rechtspositie, is de Landsverordening voorzieningen politieke ambtsdragers van overeenkomstige toepassing.
6. De bezoldiging van de substituut-ombudsman, zijnde de Kinderombudsman, bedraagt 90% van de bezoldiging, bedoeld in het eerste lid.
7. De bezoldiging van een substituut-ombudsman, niet zijnde de Kinderombudsman, bedraagt 80% van de bezoldiging, bedoeld in het eerste lid.
8. Het tweede tot en met het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de substituut-ombudsman.

Artikel 11

1. De Staten benoemen op voordracht van de Ombudsman ten hoogste twee personen tot substituut-ombudsman, en wijzen op voordracht van de Ombudsman de substituut-ombudsman aan die de functie van Kinderombudsman heeft.
2. Een substituut-ombudsman bekleedt zijn ambt gedurende de ambtsuitoefening van de Ombudsman op wiens verzoek hij is benoemd.
3. In afwijking van het tweede lid en met inachtneming van artikel IV.8b, eerste lid, derde volzin, van de Staatsregeling van Aruba, kan een substituut-ombudsman op verzoek van een nieuw aangetreden Ombudsman zijn ambt onder een nieuw aangetreden Ombudsman voortzetten.

4. De Ombudsman kan bepalen dat een of meer van de taken van de Ombudsman mede worden uitgeoefend door een substituut-ombudsman, met inachtneming van eventueel door de Ombudsman vast te stellen richtlijnen.
5. Een substituut-ombudsman heeft bij de uitvoering van ombudstaken op grond van het vierde lid, en bij de tijdelijke vervanging van de Ombudsman of de Kinderombudsman, bedoeld in artikel 12, eerste of tweede lid, dezelfde bevoegdheden en verplichtingen als de Ombudsman of de Kinderombudsman.
6. De artikelen 5, tweede lid, 6, 7 en 8 zijn van overeenkomstige toepassing op de substituut-ombudsman.

Artikel 12

1. De Ombudsman regelt zijn vervanging door een substituut-ombudsman, voor het geval dat hij tijdelijk niet in staat is zijn ambt te vervullen. De Ombudsman regelt tevens de vervanging van de Kinderombudsman door hem of een substituut-ombudsman, voor het geval dat de Kinderombudsman tijdelijk niet in staat is zijn ambt te vervullen.
2. Indien in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, geen Ombudsman noch substituut-ombudsman aanwezig of beschikbaar is, voorzien de Staten zo spoedig mogelijk in de vervanging van de Ombudsman of de Kinderombudsman, zo mogelijk uit het personeel van het bureau van de Ombudsman. De vervanging eindigt wanneer de Ombudsman of de Kinderombudsman weer in staat is zijn ambt te vervullen.
3. Indien de Ombudsman overlijdt, op grond van artikel 6 wordt ontslagen of op grond van artikel 7 wordt geschorst, voorzien de Staten in de waarneming van het ambt van Ombudsman door een substituut-ombudsman. Indien de Kinderombudsman overlijdt, op grond van artikel 6 wordt ontslagen of op grond van artikel 7 wordt geschorst, voorziet de Ombudsman in de waarneming van het ambt van Kinderombudsman door hem of een substituut-ombudsman.
4. Indien in de gevallen, bedoeld in het derde lid, geen Ombudsman noch een substituut-ombudsman aanwezig of beschikbaar is, voorzien de Sta-

ten zo spoedig mogelijk in de waarneming van het ambt van Ombudsman en Kinderombudsman, zo mogelijk uit het personeel van het bureau van de Ombudsman.

5. De waarneming, bedoeld in het derde of vierde lid, eindigt van rechtswege op het tijdstip waarop een Ombudsman of Kinderombudsman in functie is getreden of de schorsing eindigt.
6. Op degene die krachtens het tweede of het vierde lid de Ombudsman of de Kinderombudsman vervangt of het ambt van Ombudsman of Kinderombudsman waarneemt, zijn de artikelen 5, tweede lid, 6, tweede lid, 7 en 8 van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk III
Het bureau van de Ombudsman

Artikel 13

1. De Ombudsman heeft een bureau bestaande uit de secretaris en de adjunct-secretaris, alsmede overig personeel.
2. Het bureau is belast met de algehele ondersteuning van de Ombudsman en de Kinderombudsman.
3. De Ombudsman stelt in overleg met de secretaris een organisatie- en formatieplan voor het bureau op, dat onder meer een beschrijving van de functies met bijbehorende bezoldigingen en arbeidsvoorwaarden bevat. Het organisatie- en formatieplan wordt door de Staten vastgesteld.

Artikel 14

1. De Ombudsman is als enige bevoegd personeel voor zijn bureau in dienst te nemen, te schorsen en te ontslaan. Indienstneming geschiedt bij arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, met inachtneming van het organisatie- en formatieplan, bedoeld in artikel 13, derde lid. Artikel 22, tweede lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) is niet van toepassing.

2. Personeelsleden van het bureau van de Ombudsman zijn voor hun werkzaamheden uitsluitend verantwoording schuldig aan de Ombudsman.
3. Van de indienstneming, schorsing en het ontslag van een personeelslid doet de Ombudsman onverwijld mededeling aan de Staten.
4. Een arbeidsovereenkomst die in strijd met het organisatie- en formatieplan, bedoeld in artikel 13, derde lid, is aangegaan, is vernietigbaar.

Artikel 15

1. Voor de functies van secretaris en adjunct-secretaris komen slechts in aanmerking personen die met goed gevolg een juridische opleiding op universitair niveau hebben gevolgd.
2. De secretaris staat de Ombudsman en de Kinderombudsman bij de uitvoering van hun taken terzijde.
3. De secretaris wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen door de adjunct-secretaris.
4. De secretaris en de adjunct-secretaris kunnen de taak van de secretaris, bedoeld in het tweede lid onder elkaar verdelen, met inachtneming van eventueel door de Ombudsman vast te stellen richtlijnen.

Artikel 16

Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de secretaris en de adjunct-secretaris de volgende eed (verklaring en belofte) in handen van de Ombudsman af:

> "Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, om tot mijn ambt te worden benoemd, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd.
> Ik zweer (beloof) dat ik, om iets hoegenaamd in mijn ambt te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan de Koning; dat ik de Staatsregeling van Aruba steeds zal onderhouden en handhaven, en mijn ambt te goeder trouw met alle vlijt, eerlijkheid en onzijdigheid zal waarnemen.
Zo waarlijk helpe mij God Almachtig" ("Dat verklaar en beloof ik").

Hoofdstuk IV
De onderzoekprocedure

Artikel 17

1. Een verzoek als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel c, kan door een ieder worden ingediend.
2. De Ombudsman is verplicht aan een verzoek als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel c, gevolg te geven, behoudens in de gevallen, bedoeld in de artikelen 21 en 22.
3. De Ombudsman kan gedurende de behandeling van het verzoek aan de verzoeker en degene waartegen het verzoek is ingediend, voorstellen doen om onderling tot een oplossing te komen met betrekking tot de gewraakte gedraging.

Artikel 18

1. Een verzoek als bedoeld in artikel 4, tweede lid, onderdeel c, kan door een ieder worden ingediend.
2. De Kinderombudsman is verplicht aan een verzoek als bedoeld in artikel 4, tweede lid, onderdeel c, gevolg te geven, behoudens in de gevallen, bedoeld in de artikelen 21, onderdelen a tot en met d en f tot en met j, en 22.
3. Een verzoek als bedoeld in artikel 4, tweede lid, onderdeel c, kan mondeling worden ingediend en door de Kinderombudsman in een verzoekschrift worden verwerkt.
4. Tenzij anders bepaald, zijn de voorschriften van dit hoofdstuk betreffende een verzoek van toepassing op een verzoek als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid, onderdeel c, en 4, tweede lid, onderdeel c.
5. Tenzij anders bepaald heeft de Kinderombudsman voor een onderzoek als

bedoeld in artikel 4, tweede lid, onderdeel c, dezelfde bevoegdheden en verplichtingen als de Ombudsman heeft voor een onderzoek als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel c.

Artikel 19

1. Een verzoek wordt uiterlijk binnen een jaar nadat de constatering van de gedraging heeft plaatsgevonden ingediend.
2. Indien binnen een jaar nadat de constatering van de gedraging plaatsvond, die gedraging aan het oordeel van een rechterlijk instantie dan wel ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening aan het oordeel van een andere instantie is onderworpen, of indien het een privaatrechtelijke organisatie betreft, aan een bestaande voorziening van externe, onafhankelijke klachtbehandeling bij de bedoelde organisatie is onderworpen, eindigt de termijn, bedoeld in het eerste lid, een jaar na de datum waarop in die procedure een uitspraak is gedaan waartegen geen beroep meer openstaat of de procedure op een andere wijze is geëindigd.
3. Alvorens een onderzoek in te stellen, gaat de Ombudsman na of de verzoeker de instelling in kennis heeft gesteld van zijn bezwaren tegen de gedraging van de instelling, en deze in de gelegenheid heeft gesteld haar zienswijze daaromtrent kenbaar te maken.
4. Het verzoekschrift bevat ten minste:
   a. de naam en het adres van de verzoeker;
   b. de dagtekening;
   c. een aanduiding van de instelling of, indien van toepassing, zo mogelijk van de betrokken werknemer, waarop het verzoek betrekking heeft;
   d. een zo duidelijk mogelijke omschrijving van de gedraging waarop het verzoek betrekking heeft;
   e. een omschrijving waar, wanneer en jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden;
   f. de reden waarom de verzoeker meent bezwaar te moeten maken tegen de gedraging; en

g. de wijze waarop en aan wie de in het derde lid bedoelde in kennisstelling heeft plaatsgevonden en, indien de daar bedoelde zienswijze is gegeven, een omschrijving daarvan.

5. Indien het verzoekschrift in een andere taal dan het Papiaments of het Nederlands is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling van het verzoek noodzakelijk is, kan de Ombudsman besluiten het verzoekschrift niet in behandeling te nemen, mits de verzoeker de gelegenheid heeft gehad binnen een door de Ombudsman gestelde termijn het verzoekschrift met een vertaling aan te vullen.
6. Indien de verzoeker daartoe de wens te kennen geeft, verleent het bureau van de Ombudsman medewerking bij het opstellen van het verzoek.
7. De Ombudsman bericht de verzoeker binnen dertig dagen na de indiening van het verzoek omtrent de behandeling ervan.
8. Indien niet is voldaan aan enig wettelijk voorschrift voor het in behandeling nemen van het verzoekschrift, wordt de verzoeker door de Ombudsman in de gelegenheid gesteld het verzuim binnen een door de Ombudsman gestelde termijn te herstellen.

Artikel 20

1. Indien de Ombudsman naar zijn oordeel niet bevoegd is voor het behandelen van een verzoekschrift, verwijst hij de verzoeker onverwijld naar de bevoegde instantie en draagt hij indien verzoeker hiermee instemt het verzoekschrift, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, aan die instantie over.
2. Voor de toepassing van de regeling waarop de openstaande voorziening berust, wordt het verzoekschrift beschouwd als te voldoen aan de in die regeling voorkomende bepalingen met betrekking tot de wijze van indiening en adressering en wordt voorts het tijdstip, waarop het verzoekschrift door de Ombudsman is ontvangen, beschouwd als het tijdstip waarop de zaak bij de in die regeling bedoelde instantie aanhangig is gemaakt.
3. De instantie, bedoeld in het tweede lid, stelt de verzoeker in de gelegenheid om binnen dertig dagen nadat zij hiervan mededeling heeft gedaan, zijn verzoekschrift overeenkomstig de voor die voorziening geldende re-

gels aan te vullen of te wijzigen en, in voorkomend geval, het voor behandeling verschuldigde recht te voldoen.

Artikel 21

De Ombudsman is niet verplicht een onderzoek in te stellen of voort te zetten en kan een verzoek vereenvoudigd afdoen, indien:

a. het verzoekschrift te laat is ingediend of niet voldoet aan de vereisten, bedoeld in artikel 19, vierde lid;
b. de verzoeker de instelling niet in kennis heeft gesteld van zijn bezwaren tegen de gedraging van de instelling, en deze in de gelegenheid heeft gesteld haar zienswijze daaromtrent kenbaar te maken;
c. het verzoek kennelijk ongegrond is;
d. het belang van de verzoeker bij een onderzoek door de Ombudsman of het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is;
e. met uitzondering van een op rechtsgeldige wijze georganiseerde belangengroep, de verzoeker een ander is dan degene jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden;
f. een verzoekschrift, dezelfde gedraging betreffende, bij hem in behandeling is of, behoudens een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend is geworden en zulks tot een ander oordeel over bedoelde gedraging zou kunnen leiden, door hem is afgedaan;
g. ten aanzien van de gedragingen voor de verzoeker een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt;
h. ten aanzien van de gedraging anders dan ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan;
i. ten aanzien van een gedraging van een instelling die nauw samenhangt met het onderwerp van het verzoekschrift, een procedure aanhangig is bij een rechterlijke instantie, dan wel ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening bij een andere instantie;

j. indien een verzoek een privaatrechtelijke organisatie betreft, voor zover er een bestaande voorziening van externe, onafhankelijke klachtbehandeling bij de bedoelde privaatrechtelijke instantie nog niet is doorlopen.

Artikel 22

De Ombudsman is niet bevoegd een onderzoek in te stellen of voort te zetten:

a. betreffende algemeen verbindende voorschriften;
b. zolang ten aanzien van de gedraging een procedure bij een rechterlijke instantie aanhangig is, dan wel beroep is aangetekend tegen een uitspraak die in een zodanige procedure is gedaan.

Artikel 23

1. Indien de Ombudsman op grond van de artikelen 21 of 22 geen onderzoek instelt, dan wel het onderzoek niet voortzet, doet hij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijk en met redenen omkleed mededeling aan de verzoeker. In het geval hij een onderzoek niet voortzet doet hij de hiervoor bedoelde mededeling tevens aan de betrokken instelling en, in voorkomend geval, aan de betrokken werknemer.
2. De Ombudsman geeft aan een ieder die daarom verzoekt, afschrift of uittreksel van de mededeling, bedoeld in het eerste lid. Tevens legt hij een zodanige mededeling ter inzage op een door hem daarvoor aan te wijzen plaats.
3. In het geval, bedoeld in het tweede lid, wordt de anonimiteit van in de mededeling genoemde personen gewaarborgd.

Artikel 24

1. De Ombudsman stelt de instelling en, indien van toepassing, de werknemer, op wiens gedraging een onderzoek betrekking heeft, alsmede, indien van toepassing, de verzoeker, in de gelegenheid schriftelijk dan wel – ter beoordeling van de Ombudsman – mondeling, al dan niet in elkaars te-

genwoordigheid, hun standpunt toe te lichten. Indien het standpunt mondeling wordt toegelicht, legt de Ombudsman dit vast in een verslag dat door de betrokkenen wordt ondertekend.

2. De betrokkenen kunnen zich doen vertegenwoordigen of doen bijstaan door een gemachtigde. De gemachtigde legt hiertoe een schriftelijke machtiging over van degene die hij vertegenwoordigt, tenzij hij advocaat is of verschijnt in aanwezigheid van degene die hij vertegenwoordigt.

Artikel 25

1. De Ombudsman is bevoegd bij de desbetreffende instelling, de verzoeker en de betrokken werknemer, alle inlichtingen te vragen die een aangelegenheid betreffen waarop het onderzoek betrekking heeft. De gevraagde inlichtingen worden verstrekt binnen een door de Ombudsman te bepalen termijn.
2. Inlichtingen die betrekking hebben op het beleid, gevoerd onder verantwoordelijkheid van een instelling, kan de Ombudsman bij de daarbij betrokken werknemers slechts inwinnen door tussenkomst van die instelling.
3. De instelling door welke tussenkomst de inlichtingen worden ingewonnen, kan zich bij het horen van haar werknemers doen vertegenwoordigen.
4. De betrokkenen, bedoeld in het eerste lid, kunnen zich van het verstrekken van inlichtingen verschonen op grond van wettelijke of andere gewichtige redenen. De Ombudsman kan ter staving van het beroep op het verschoningrecht overlegging vragen van daartoe strekkende bewijsstukken.

Artikel 26

1. De Ombudsman is bevoegd ten behoeve van het onderzoek de instelling en werknemer op wiens gedraging het onderzoek betrekking heeft, de verzoeker, getuigen, deskundigen en tolken op te roepen.
2. De getuigen, deskundigen en tolken zijn verplicht voor de Ombudsman te verschijnen en hun diensten en medewerking te verlenen.
3. De Ombudsman kan bevelen dat getuigen, deskundigen en tolken die, hoewel opgeroepen, niet zijn verschenen, bij deurwaardersexploot worden

opgeroepen om aan hun verplichting, bedoeld in het tweede lid, te voldoen. Indien medewerking alsnog uitblijft, kan de Ombudsman bevelen dat de getuige, deskundige of tolk met behulp van de sterke arm voor hem worden gebracht om aan zijn verplichting, bedoeld in het tweede lid, te voldoen.

4. Deskundigen die zijn opgeroepen verrichten hun taak onpartijdig en naar beste weten.
5. De tolken en deskundigen zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun ter zake van hun dienstverlening ter kennis komt.
6. De getuigen, deskundigen en tolken kunnen zich van hun verplichtingen verschonen wegens wettelijke of andere gewichtige redenen. De Ombudsman kan ter staving van het beroep op het verschoningrecht overlegging vragen van daartoe strekkende bewijsstukken.
7. Onverminderd het eerste tot en met het zesde lid, is de Ombudsman bevoegd ten behoeve van het onderzoek incidenteel een beroep te doen op binnen het overheidsapparaat aanwezige deskundigheid. De betrokkenen zijn gehouden hieraan alle medewerking te verlenen.

Artikel 27

Oproepingen als bedoeld in de artikelen 25 en 26 geschieden bij aangetekende brief, ondertekend door de Ombudsman. Indien de gelegenheid zich daartoe leent, kan een oproeping op een andere door de Ombudsman te bepalen wijze geschieden.

Artikel 28

1. De Ombudsman kan besluiten dat getuigen niet zullen worden gehoord en deskundigen of tolken niet tot de uitoefening van hun taak zullen worden toegelaten dan na het afleggen van een eed of belofte in de handen van de Ombudsman.
2. Getuigen leggen de volgende eed of belofte af:

   Ik zweer (beloof) naar eer en geweten dat ik de gehele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen.

3. Deskundigen leggen de volgende eed of belofte af:
   Ik zweer (beloof) dat ik mijn opdracht naar eer en geweten, nauwgezet en eerlijk zal vervullen.
4. Tolken leggen de volgende eed of belofte af:
   Ik zweer (beloof) dat ik mijn werk als beëdigde vertaler eerlijk, nauwgezet en onpartijdig zal uitvoeren en mij bij de uitoefening van mijn vertaalwerkzaamheden zal gedragen zoals een goed beëdigde vertaler betaamt.

Artikel 29

1. De op grond van deze landsverordening door de Ombudsman opgeroepen personen ontvangen op hun verzoek een vergoeding uit de landskas voor reis- en verblijfskosten alsmede wegens tijdsverzuim en daarmee verband houdende kosten overeenkomstig het Landsbesluit tarieven in burgerlijke zaken (AB 1987 no. 112), met dien verstande dat bevoegdheden die in de bedoelde regeling wordt toegekend aan de rechter, worden uitgeoefend door de Ombudsman.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op degenen die in de openbare dienst werkzaam zijn, indien zij zijn opgeroepen in verband met hun taak als zodanig.
3. De Ombudsman begroot de op grond van dit artikel verschuldigde vergoedingen.

Artikel 30

1. Voor zover redelijkerwijs noodzakelijk is de Ombudsman bevoegd inzage te vorderen van boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen. Deze inzage en de bevoegdheid tot het nemen van afschrift dient steeds betrekking te hebben op naar oordeel van de Ombudsman voor het onderzoek relevante informatie.
2. De Ombudsman heeft toegang tot plaatsen, waarvan de betreding naar zijn redelijk oordeel voor de vervulling van zijn taak nodig is.

3. In afwijking van het tweede lid geschiedt het betreden van woningen slechts met toestemming van de bewoner.
4. De Ombudsman draagt zorg voor een proces-verbaal ter documentatie van het betreden van plaatsen, het verrichten van inzage en het nemen van afschriften.

Artikel 31

1. Indien een instelling, verzoeker of werknemer, die uit hoofde van de bevoegdheden van de Ombudsman, bedoeld in de artikelen 25, eerste lid, 26, eerste en tweede lid, en 30, eerste en tweede lid, verplicht is om zijn medewerking aan de Ombudsman te verlenen, dit nalaat dan wel weigert, en tevens geen wettelijk verschoningsrecht dan wel een verschoningsrecht op grond van gewichtige redenen toekomt, stelt de Ombudsman onverwijld de betrokken minister en de Staten hiervan op de hoogte.
2. Een rapport als bedoeld in artikel 33, eerste lid, bevat een beschrijving van de wijze waarop de betrokken instelling en werknemer, en in voorkomend geval de betrokken verzoeker, medewerking heeft verleend aan het onderzoek van de Ombudsman.
3. De Ombudsman stelt de betrokken minister en de Staten op de hoogte van mededelingen als bedoeld in artikel 33, vierde lid, alsook van het niet ontvangen van de bedoelde mededelingen.

Artikel 32

1. Alvorens een onderzoek af te ronden en de bevindingen naar aanleiding daarvan in een rapport neer te leggen stelt de Ombudsman de instelling en werknemer wiens gedraging voorwerp van onderzoek is geweest, en in voorkomend geval de verzoeker, in kennis van zijn voorlopige bevindingen.
2. De Ombudsman stelt de instelling en de werknemer en, in voorkomend geval de verzoeker, in de gelegenheid zich binnen een door hem gestelde termijn van ten minste twee weken en ten hoogste vier weken over de voorlopige bevindingen uit te spreken.

Artikel 33

1. Zodra de Ombudsman het onderzoek heeft afgerond, maakt hij een rapport op waarin hij zijn bevindingen neerlegt en zijn oordeel uitspreekt of de betreffende gedraging geheel of gedeeltelijk al dan niet behoorlijk was. In het geval dat er tot onbehoorlijk handelen wordt geoordeeld wordt specifiek vermeld welke behoorlijkheidsnorm is geschonden.
2. Indien de betreffende gedraging onderwerp is geweest van een rechterlijke uitspraak anders dan ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening, neemt de Ombudsman de rechtsgronden van die uitspraak in acht.
3. De Ombudsman zendt het rapport zo spoedig mogelijk ter kennis van degene jegens wie de gedraging zou zijn verricht, en de instelling of werknemer wiens gedraging voorwerp van onderzoek is geweest, alsmede, in voorkomend geval, de verzoeker.
4. De Ombudsman kan aan de instelling wiens gedraging voorwerp van onderzoek is geweest aanbevelingen doen om maatregelen te nemen. De instelling deelt binnen zes weken na het ontvangen van de aanbevelingen aan de Ombudsman mee of, en zo ja op welke wijze, zij aan de aanbevelingen gevolg heeft gegeven en motiveert het niet overnemen dan wel afwijken van de aanbevelingen.
5. In afwijking van het eerste lid spreekt de Ombudsman geen oordeel uit indien het onderzoek vanwege gebrek aan beschikbare informatie geen uitsluitsel biedt om tot een definitieve conclusie omtrent de behoorlijkheid van de gedraging te komen.
6. Het oordeel van de Ombudsman is geen beschikking in de zin van de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45).

Artikel 34

1. De Ombudsman verstrekt aan een ieder die daarom verzoekt, afschrift of uittreksel van het rapport, bedoeld in artikel 33, eerste lid. Met betrekking tot de daarvoor in rekening te brengen vergoedingen en de eventuele kosteloze verstrekking is het Landsbesluit tarieven in burgerlijke zaken van

overeenkomstige toepassing. Tevens legt hij een zodanig rapport ter inzage op een door hem daarvoor aan te wijzen plaats.

2. De Ombudsman kan zijn bevindingen en oordeel ter kennis brengen van de regering, van de Staten en van naar zijn mening in aanmerking komende organisaties.

Artikel 35

1. De Ombudsman kan zich verschonen van het uitvoeren van een onderzoek op grond van feiten of omstandigheden die zijn onpartijdigheid kunnen schaden.
2. De Staten voorzien zo spoedig mogelijk in een externe vervanger voor het uitvoeren van het betreffende onderzoek.
3. De artikelen 5, tweede lid, onderdelen a en c tot en met f, 6, 7 en 8, zijn van overeenkomstige toepassing op de vervanger, bedoeld in het tweede lid.
4. De vervanger, bedoeld in het tweede lid, heeft ten behoeve van het bedoelde onderzoek dezelfde bevoegdheden en verplichtingen als degene die hij vervangt.

Hoofdstuk V
Slotbepalingen

Artikel 36

1. Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, waaronder degene voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

2. De Ombudsman en de Kinderombudsman nemen bij het verstrekken en bij de openbaarmaking van hun bevindingen, rapporten, verslagen en mededelingen de artikelen 8, 9 en 10 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (AB 1999 no. 12) in acht, met dien verstande dat de Ombudsman en de Kinderombudsman bij hun bevindingen, rapporten, verslagen en mededelingen gegevens kunnen voegen, slechts ter vertrouwelijke kennisneming door de Staten en door de regering.

Artikel 37

1. De Ombudsman en de Kinderombudsman zenden jaarlijks een gezamenlijk verslag van hun werkzaamheden aan de Staten en aan de minister, belast met algemene zaken, alsmede aan instellingen, voor zover diens gedragingen voorwerp van een onderzoek zijn geweest althans voor zover de Ombudsman of de Kinderombudsman dit wenselijk acht.
2. Het jaarlijks verslag bevat tevens:
   a. een beoordeling door de Ombudsman van de situatie van gedragingen van instellingen jegens burgers;
   b. een beoordeling door de Kinderombudsman van de situatie van gedragingen van instellingen jegens jeugdigen en een beoordeling van de kinderrechtensituatie van Aruba;
   c. een verantwoording van de baten en lasten van het voorgaande begrotingsjaar.
3. De Ombudsman draagt zorg dat het verslag openbaar wordt gemaakt en algemeen verkrijgbaar wordt gesteld.

Artikel 38

De Staten zijn bevoegd de Ombudsman en de Kinderombudsman op te roepen om in persoon inlichtingen te verstrekken.

Artikel 39

De Ombudsman zendt binnen vijf jaren na de inwerkingtreding van deze landsverordening, en vervolgens telkens na vijf jaren, aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze landsverordening in de praktijk.

Artikel 40

Artikel 1 van de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45) wordt als volgt gewijzigd:

A onder verlettering van onderdeel g tot i worden twee onderdelen ingevoegd, luidende:
  g. de Ombudsman;
  h. de substituut-ombudsman;.

B in onderdeel i (nieuw) wordt "a tot en met f" vervangen door: onderdelen a tot en met h.

Artikel 41

De Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) wordt als volgt gewijzigd:

A in het opschrift van Hoofdstuk VIIA wordt “en de Algemene Rekenkamer” vervangen door: , de Algemene Rekenkamer en de Ombudsman.

B artikel 40a wordt als volgt gewijzigd:
  1º. in het eerste lid wordt “en van de Algemene Rekenkamer” vervangen door “, van de Algemene Rekenkamer en van de Ombudsman” en wordt na “respectievelijk de Algemene Rekenkamer” ingevoegd: respectievelijk de Ombudsman.
  2º. in het tweede lid wordt “en van de Algemene Rekenkamer” vervangen door: , van de Algemene Rekenkamer en van de Ombudsman.

C in artikel 40b wordt “en van de Algemene Rekenkamer” vervangen door: , van de Algemene Rekenkamer en van de Ombudsman.

Artikel 42

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Zij kan worden aangehaald als Landsverordening Ombudsman.

Gegeven te Oranjestad, 24 september 2020
Y.V. Lacle-Dirksz

De minister van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg,
Innovatie en Energie,
E.C. Wever-Croes

De minister van Justitie, Veiligheid en Integratie,
A.C.G. Bikker